

telenség az, hogy a magánjogi egyenlőségben részes nőt a politikai egyenlőségből kirekesztik! Hiszen amaz; az élet-küzdelemben való edzés iskolája. Nagy felelősségnek, helyt-állásnak, körültekintésnek, élethez alkalmazkodásnak iskolája. Valahogy megértenők, hja a férfijogi mániákusai a nőtől megvonják a magánjogi egyenlőséget is: ebben következetesség és rendszer is volna, de a politikai egyenlőségnek megtagadása a magánjogi tekintetben egyenlő nőtől a világ egyik legnagyobb bárgyúsága. vajjon a világ megokosodásán munkáló nagy katasztrófa véget tud-e vetni ennek a bárgyúságnak?

A magyar demokratizálódás is fejezete ennek a megokosodásnak, s úgy tudjuk, hogy részben véget vet a két egyenlőség közt való különbségtételnek. Megszerzi a nők egyik részének a választójogot. Úgy vagyunk a nagy katasztrófával, mintha éppen csak meglegyintett volna bennünket. Mintha csak figyelmeztetni akart volna bennünket mindenféle gyászos lehetőségre. Másutt mélyebbre hatott az ijedtség, a rendszereké, az embereké, a társadalmaké s β politikáé. Mi csakhamar belemarkoltunk a tegnaptól megmaradt szálakba és hozzájuk kötözgetjük a holnapot. Hz egész katasztrófa járást csak legyintésnek tartjuk, úgy érezzük, hogy a fölborulás csak leadta a névjegyét, de maga «em jött el. Ijedtségünk is olyan, mint a lelkeségünk; hamarosan lelohadunk, fölocsúdunk. Így látunk hozzá a nagy történelmi intelem valamelyes megszívleléséhez. így végezzük el a demokratizálódást. H társadalmi és a politikai. Amaz még megfoghatlanabb, még áttekinthetlenebb, hiszen a háborúban a társadalmi összefüggések és erők szerteestek, emennek legalább láthatók vagy kikombinálhatók a keretei és a kisugárzásai. De amaz is, emez is az ijedtség emléke és a fölocsúdottság gondatlansága közt mozgolódik. Bizonyos, hogy a női választójogi is ennek a sajátos demokratizálódásnak lesz a nyilvánulása. Ezért nem tudom, hogy ünnepre készülődjem-e vagy még küzdelme-sebb hétköznapiakra?

Meglesz tehát a női választójog. Jelképes formában. Megkapja majd néhány nő, hogy jelképezzék a nők egyenlőségét. Amikor a választójog azért lesz általános, mert az állam és a polgár egymáshoz való új viszonyában, emfkor minden és mindenki az államért van, a kisajátított polgárnak meg kell adni azt a jogot, hogy a kisajátítás intézésében részt vegyen s azt ellenőrizze: — nem volna szabad a férfiak általános választójoga mellé női osztályválasztójogot alkotni. íme az osztályválasztójogos nőnek kell a jog--egyenlősítést jelképeznie. Nem a női polgároké, hanem a női nemé. H női nemnek politikai egyenlőséghez való jog-sultsága elméletileg elismertetik, s ez az elismerés úgy érvényesül, mint ahogy a telektulajdon elismerése egy arany bér fizetése által szokott történni, de maguknak a nőknek egyenlőségi jogát nem ismerik el. Amikor a demokratizálás szükség-e és parancsa esztelennek és veszedelmesnek mondja az osztály-választójogot: a' női választójogot nem szabad osztályválasztójoggá formálni.

Azt hiszem, hogy a jelképes női választójog nem hozhat egyetlen egy napra sem megnyugvást vagy szünetet a választójogi mozgalomba. Hz agitáció, az izgalom fokozódni fog, s a női választójog kérdése osztályharcú kérdéssé fog alakulni. A női választójog kérdése a tervezett rendezés révén a feminista mozgalomból átszarmazik az osztály harc terére, s ettől az átszarmaztatástól az osztályharc taborát egyszerre óriás erőgyarapítás éri. A magam szempontjából ezt nem tartón: veszteségnek, A demokrácia a világhatasztrófa közben ért hatalmas megismeréseitől ráeszmél arra, hogy a szociális demokrácia mellett félre kell állnia.

Úgy halljuk, hogy a jelképes női választójog csakis aktív választójog lesz. Így mondják állítólag beavatott em-

A jelképes női választójog.

Írta: Gerő Ödön.

Nem tudom, ünnepre készülődhetem-e, meglesz-e a nők választójoga. H készülődést már harminc év óta várom, azóta dolgozom vagy verekszem a nők választójogi egyenlősítéséért. S ezt az időt nem is tartom hosszú időnek. Elvégre nemcsak elfogultságok és dogmák leküzdéséről volt szó, hanem örökletes terheltségről is. Egy világ örökletes terheltségét kellett leküzdeni. Az én harminc esztendő vá-rakozásom számba sem jöhet a vá-rakozó, készülődő, jog-ézés és észszerűség kétszáz esztendő türelme mellett. Az ő két évszázadukban néhány forradalom is, egyéb világot földülő katasztrófa is volt, mégsem sietett a nagy jóvá-tétel és kiegyenlítés. Imitt-amott ugyan be-befordult a világ rendjébe, de nem tudott benne eluralkodni. H híres nagy demokráciák sem invitálták. Most a világra megint olyan katasztrófa szakadt, amely új berendezkedésre kényszeríti, Új »bebútorozásra«, ahogy a föld-katasztrófa-elmélet gúnyolói mondanák.

Kidobjuk a régi holmit, s az új szükségességek sz-e-rint rendezkedünk be. Vajjon sikerül-e szabadulni a nők magánjogi és politikai egyenlősége közt tett különbségtől? Ettől a rettenetes világbárgyúságtól, amely javaerőket ki-rekeszt az állam és a társadalom intézéséből. Micsoda esz-

berek. A választójogban részesített nőknek nem lesz passzív választójoguk. Csak szavazhatnak, de maguk nem választhatók meg. Ki tudja ennek az értelmét? Hiszen ez még a furcsa jelképséggnek is a kompromittálása. Hogyan lehet censzos alapon nőket kiválasztani, nekik szavazati jogot adni és ugyanakkor törvénybe iktatni azt, hogy választójog dolgában pedig jogtalanabbak, mint a nem censzos férfiak? Az; a nő, aki megüti a censzust, mindenesetre kvalifikáltabb, mint az a férfi, aki β censzus (nélkül is) megválasztható, de est a magasabban kvalifikált nőt nem választhatja meg képviselőnek a alacsonyabb minősítésű férfi, ő ellenben emerre igenis szavazhat, ez csak szemenszedett esztelenység? Mért adják meg a kvalifikált választójogi nőnek a szavazati jogot? Azért, mert az általános demokratizálás nyomása alatt meg kellett tagadni a nőt kirekesztő örökölt elfogultságot, s mert az ily módon elismert nőről megállapították, hogy politikailag¹ érett. Hogyan lehet az elismert politikai érettségtől megtagadni azt a jogot, annak a szükségességnek a teljesítését, hogy képviselje a népakaratot?

Nos, ha nem lehet nyugalom a választójog tökéletes általánosításáig, még kevésbé szűnhet meg a harc és agitáció, ha az amúgy is csak jelképes női választójogot elértéktelenítik azzal, hogy kirekesztik belőle a passzív jogot. A nőknek a választójogból kizárását meg; lehetett valahogy okolni téves, hamis, hazug természettudományi argumentumokkal, de még ezekből az argumentumokból sem lehet korlátot építeni a szavazásra jogosultság és a megválaszthatóság közé. A természet még meghamisítottan sem adja oda magát az ilyen mesterkedéshez.

A jelképes női választójog minden képzelt értékét is, az antidemokratikus női választójog minden állítólagos demokrata akarozását is, még a női választójog osztályuramos célzatát is fölborítja a nőknek a passzív választójogból kirekesztése. Én Istenem, milyen tetézett abszurdum ez a kirekesztés még azoknak a szempontjából is, akik nem akarják, hogy nők bekerüljenek az országgyűlésbe! Ugyan hány nőt választanának be most a jelképes választójogos nők szavazatainak közreműködésével? De a női választójogi agitációnak feminista része meggyöngülne már, nem zavarná a politikai békét. így ellenben a jelképséggbe beleszegelt brutalitás hatása alatt az agitáció tovább, fokozottan, szenvedelmesebben folytatódik. A nők parlamenti szereplésének demokrata ellenségei nyugodtan nézhetnek volna az új választások elé: egyelőre nem került volna be nő a képviselőházba. Ha pedig odakerült volna egy-kettő? Talán annak a közvetlen, annak a le nem kopott, összefüggésnek révén, amely köztük és a nem politikus nép között van, kevesebb jelképség, több megfog hatóság, életvalóság volna abban a politikában, amelyért síkra szállnának. Közvetlenebbek, a néphez tartozóbbak, a mindenki életében gyökerezőbbek volnának.